

NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613

[Voor nadere toelichting, zie de laatste pagina in dit document.]

INLEIDING

Bekend is dat het adellijke nonnenklooster (stift) Ueberwasser (St. Maria Trans Aquas, Trans Amnem, Overwater) te Münster in het bezit was van aanzienlijke goederen in Neede en ook het recht had de pastoor aldaar te benoemen. Toch heeft er nog niemand van het archief van het klooster gebruik gemaakt voor de geschiedschrijving van kerk en kerspel van Neede.

Het archief van Ueberwasser bevindt zich in twee gedeelten op het Staatsarchiv Munster. De bezittingen van het klooster zijn in 1773 gebruikt voor de stichting van de plaatselijke universiteit en het archief is dan ook als onderdeel van het universiteitsarchief te beschouwen. In dit archief „Münsterischer Studienfonds: Ueberwasser" bevinden zich de stukken (brieven, inkomsten- en pachtregisters e.d.) die betrekking hebben op de goederen in Neede en geen oorkonden zijn. Want deze oorkonden zijn hier uitgelicht en vormen een afzonderlijk fonds „Urkunden Ueberwasser". Alleen van deze laatste oorkonden nu volgen in bijlage I de regesten. Het materiaal uit het Studienfonds is gedeeltelijk in het hier volgende verwerkt. Als einddatum is 1616 genomen, het jaar waarin de heerlijkheid Borculo (waarvan Neede deel uitmaakte) definitief aan Gelderland komt en de pastoors het veld moeten ruimen. De Münsterse bezettingen van 1665-66 en 1672-73 hebben hun repercussies ook voor Ueberwasser en Neede gehad maar zijn, als toch vrij geïsoleerde gebeurtenissen, buiten beschouwing gelaten. Voor de geschiedenis van de Hervorming in Neede zijn in het archief tot nu toe geen aanwijzingen gevonden.

Bijlage I

REGESTEN VAN DE OORKONDEN BETREFFENDE NEEDE UIT HET
ARCHIEF VAN HET STIFT UEBERWASSER TE MÜNSTER^I

1. 1299 dec. 4 (feria sexta post festum beati Andree apostoli).

Adela, abdis van het klooster Ste Marie Transaquam te Münster, geeft (*porreximus et porrigimus*) aan *Gotswinus de Kunre* en diens vrouw *Petronilla*, dochter van *Stephanus de Vorden*, miles, het erve *domum que dicitur Beesbeke² sitam in parochia Ecburghe*, op dezelfde voorwaarden als waarop *Wilhelmus* en *Stephanus de Vorden*, beiden miles en grootvader en vader van *Petronilla*, het gehad hebben.

Perk., met brokstuk van het zegel. Urkunden Ueberwasser no. 44. Gedrukt: Westfälisches Urkunden-Buch, Dritter Band, Erster Abt. drittes Heft: Die Urkunden des Bisthums Münster von 1281-1300, Münster 1868, p. 865 no. 1656.

2. 1335 mrt. 23 (fer. V. post dominicam Oculi).

Bernardus, prior te Burlo, en het konvent aldaar van de orde van *St. Wilhelmus* verkopen aan *Hermanus*, pastoor te *Nede*, met toestemming van *Ludolphus*, kapelaan van *Henricus*, heer van *Borclo*, *quinque agros sitos iuxta villam Nede*, groot zeven molder rogge, voor 6½ mark.

Perk., met zegels van prior, konvent en kapelaan. Urkunden Ueberwasser no. 55.

3. 1370 juni 30 (die commemorationis beati Pauli).

Florentius, bisschop van Münster, draagt zijn officiaal *Conradus de Westerhem* op de door *Berner de Huppelo*, rektor van de parochiekerk te *Nede*, en *Werner Everwynes*, rektor van het altaar *St. Silvestri* in de kerk te *Gronlo*, voorgenomen ruiling van hun prebenden te onderzoeken en na onderzoek te laten uitvoeren.

Perk., kleinzegel vah de bisschop opgedrukt. Urkunden Ueberwasser no. 112.

4. 1370 juli 8 (actum in ecclesia Monasteriensi retro supremum altare).

Conradus de Westerhem, bisschoppelijke officiaal te Münster, maakt in opdracht van bisschop *Florentius* aan de pastoors te *Ecburghe*, *Ghesteren* en *Vreden* en aan andere geestelijken in het bisdom Münster de tussen *Werner Everwynes*, rektor van het altaar *St. Silvestri* in de parochiekerk te *Gronlo*, en *Berner de Huppelo*, rektor van de parochiekerk te *Nede*, overeengekomen en door de bisschop goedgekeurde ruil van prebenden bekend. Hij beveelt hun de nieuwe pastoor te *Nede* te installeren.

Perk., zegel beschadigd. Urkunden Ueberwasser no. 113.

5. 1374 okt. 22 (crastino Undecim Milium Virginum).

Schepenen van *Gronlo*³ oorkonden, dat *Berneer van Huppele*, eertijds pastoor te *Nede*, verklaard heeft geen recht te hebben op het goed *tor Braec, an den dorpe to Nede* gelegen. Het goed behoort heer *Johanne Musholt* erfelijk toe.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 121.

6. 1376 juli 6 (die octava beatorum Petri et Pauli apostolorum)

Florencius, bisschop van Münster, en *Hinricus de Buren senior*, kanunnik te Münster en aartsdiaken van de parochiekerk in *Nede* geven toestemming tot de oprichting van een nieuwe kapel met kerkhof in het kerspel *Nede*, buurschap *Ghyfele*.

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

Perk., met twee zegels (van dat van de bisschop alleen een fragment). Urkunden Ueberwasser no. 123. Het origineel draagt het foutieve jaartal 1326. Tekst: zie bijlage II.

7. 1381 mei 28 (der naesten dinxdages nae hoechtijt onses Heren Hemelvaerd).

Henrik, vrouwe tot *Borklo*, ruilt haar horige *Wobbe Wyllekensdochter* met heer *Werner*, pastoor te *Nede*, tegen *Wybben Heynen Lonynges dochter*. Getuigen *Arnd Sticke van Lechtenhurst* en *Albert van Lochusen*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 127. Het voor de tegenpartij bestemde exemplaar in L.S. III, 2 reg. 188.

8. 1382 aug. 1 (up sente Peters dach, die men scrijft Ad vincula).

Conrat van Thie ruilt zijn horige *Dedele* met heer *Werner*, pastoor te *Nede*, tegen *Gesen Johans dochter Lentgering*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 131.

9. 1382 okt. 17 (feria sexta proxima post Galli abbatis).

Everd van Remen ruilt zijn horige *Ludikens zone Oeleykinck den junghesten* (waarschijnlijk met de pastoor van Neede) tegen *Ghezen, de Ludyken Gherdinch, unze horyghe man, heft ghenomen tho enen eghen wyve*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 132.

10. 1384 mrt. 21 (feria secunda proxima post dominicam Letare).

Heylewigis de Wevelyngrove, abdis van het klooster St. Maria te Münster, verklaart dat de kerk te *Nede*, waarover het klooster van oudsher het patronaatsrecht bezit, zes hoeven bezit en dat de pastoor aldaar het recht van *erve* en *kormede* toekomt.

Perk., zegel beschadigd. Urkunden Ueberwasser no. 134. Tekst: zie bijlage III.

11. 1384 sept. 8 (up onser Vrouwen dach gheheiten Nativitas).

Henrich, heer van *Wyssche*, knape, laat zijn horige *Alfit Gherdes Pastmans dochter* uit zijn horigheid en maakt haar wastijnzig aan heer *Werner*, pastoor te *Nyede*; hij ontvangt hiervoor *Heynen dochter Londync, Alferts wijf ten Passche, die Gese gheheiten is* in zijn hof *Rysen*.

Perk., met een brokstuk van het zegel. Urkunden Ueberwasser no. 135.

12. 1405 okt. 31 (op Alre Heilighen avont).

Johan Steenberg, schout te Zutphen, oorkondt dat *Johan en Gerd van Marclo, Goesen Johans sone en Gert Bertolt Biscopes sone*, onder ede verklaard hebben dat de moeder van eerstgenoemden, *Gertruyd van Marclo*, horig geweest is aan de kerk te *Nede* en uit deze horigheid niet gewisseld is.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 146.

13. 1412 mrt. 11 (up sonte Gregorius abende eyns hiligen paweses).

Bernt Uncruet, richter in de heerschap *Borclo*, oorkondt dat *Volker Woldinck*, zijn vrouw *Berte* en kinderen *Beerte, Lutgart* en *Lambert* aan *Roleff Relleken* verkocht hebben de *Hulshoff*, gelegen in het kerspel *Eyberge*, buerschap *Haerle*.

Perk., met zegels van de richter, de keurnoten *Johan Leusinck* en *Wolter van Dunen*, en van *Woldinck*. Urkunden Ueberwasser no. 149.

14. 1413 apr. 4 (up sunte Ambrosius dach confessoris).

Clawes van Averhaghe, rechtmeester in Twente, ruilt, uit naam van de bisschop van Utrecht en met toestemming van *Everdes, des meygers van Ghor, ende Gerdes Gesellikens, Hinrikes Colhaves, huesghenothe des haves vorg., Bernde Rutbeken*, horige van deze hof,

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

met heren *Gerde de Gruter, Bernde den Kryger ende Everde Loppinc, kerchere ende kercmeysters* van de kerk te *Nede*, tegen *Alberte Wilgherinc*.

Perk., met zegels van de rentmeester en de meier. Urkunden Ueberwasser no. 150. N.B. In het Münsterse regest wordt Evert Loppinck pastoor genoemd.

15. 1429 nov. 2 (feria quarta post festum Omnium Sanctorum).

Enghelbert van Horstele, richter van de heerschap *Borclo*, oorkondt dat *Roloff Ralle* en zijn vrouw *Fye* aan *Gerd den Gruter*, pastoor te *Nede*, verkocht hebben de *Hulshoff*, gelegen in de heerschap *Borclo*, kerspel *Eyberge* en buurschap *Olden Eyberge*.

Perk., met zegels van de richter, de keurnoten *Johan Bermetloe* en *Johan Hake* geheten *Laderinch*, en van *Ralle*. Urkunden Ueberwasser no. 167.

16. 1430 mei 24 (in vigilia Ascensionis Domini nostri Jhesu Christi).

Enghelbert van Horstele, richter van de heerschap *Borclo*, oorkondt dat *Hinrich Hovel-dynck* geheten *Sunderbroeck*, zijn vrouw *Seyne* en kinderen *Palyke, Hinrich, Conraed* en *Jutte* aan *Gerd den Gruter*, pastoor te *Nede*, verkocht hebben *ene maet* geheten *den Krusen haverlant*, gelegen in de heerschap *Borclo*, kerspel *Nede* en buurschap *Honelte* beneven *des Vosses Horst ende den Honeltermoke tusschen den Honelterm dyke ende des kercheren werd(?)*.

Perk., met zegels van de richter en de keurnoten *Johan van Bermetloe* en *Johan Hake* geheten *Laderynch*. Urkunden Ueberwasser no. 151.

17. 1435 dec. 13 (op sente Lucien dach der heiliger joncfrouwen).

Otto, heer tot *Bronchorst* en *Borcloe*, en *Henric*, heer tot *Wyssche*, drost van de graafschap *Zutphen*, oorkonden dat de gebroeders *Gerit* en *Jacob van Hacforden* met *Gerd den Gruter*, pastoor te *Nede*, tot een vergelijk zijn gekomen over de *anmundigen kinde Gertruden Wysen Meyeringes dochter*, horigen, op wie zij krachtens oude oorkonden aanspraak hadden gemaakt.

Perk., met twee zegels. Urkunden Ueberwasser no. 169.

18. 1440 juli 21 (in profesto Marie Magdalene).

Hinrich van Keppelle, officiaal van de Hof te Münster, en *Bernhardus Wernynck* geheten *van Borchorst*, vikarius van de Domkerk te Münster, enerzijds en *Bernd Valke*, kanunnik van de Domkerk aldaar, en *Godert Lyne* anderzijds oorkonden dat zij, met toestemming van *Alharde van Drijel*, aartsdiaken van de kerk te *Nede*, een overeenkomst tot stand hebben gebracht tussen heer *Gerde den Gruter*, pastoor te *Nede*, en *Andrese ton Grotenhues* en *Johanne Mensinck* vanwege der buer van *Ghellester* in het kerspel *Nede*, over het erf *Stenvorde* aldaar en over de bediening van de kapel in genoemde buurschap.

Perk., met drie zegels (die van Valke en Van Drijel verloren). Urkunden Ueberwasser no. 171. Tekst: zie bijlage IV.

19. 1446 juli 9 (des nesten zaterdaeges na sunte Mertens daege translacionis).

Gert ter Horst, Gert scult ten Olvinchaeve, Roelof Woeldinck en *Engelbert die Kryger, scult to Oedinck, raetslude der hilligen kircken to Eyberge*, oorkonden dat zij, met toestemming van jonker *Otte*, heer tot *Bronchorst* en tot *Borclo*, en met raad van de erfgenamen en buurlieden van de buurschap *Oelden Eyberge*, verkocht hebben aan heer *Gerde Gruters*, pastoor te *Nyede*, een deel erves und lants, gelegen in het kerspel *Eyberge*, buurschap *Oelden Eyberge* bij het erf *ten Hulshaeve*, dat de kerk te *Nyede* al toebehoort, zoals dat vorg. erve und lant van der meenre marke uitgesteken, ghewiesen und afgegraeven is, unde daer toe twee verken aekerens, erfliken jaerlix to hebn, to bedryven und to gebruiken in der marke van der *Ramsbecke*, toe den twee verken aekerens die die vorg. her *Gert* of sin

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

bouman van den Hulshaeve van sinre wegen jaerlix to hebn und to bedryven plegen in der selver vorg. marke. De koopsom is tho behoef der hilligen kircken to Eyberge mede to tymmeren.

Perk., met zes zegels (van de heer van Bronkhorst, *Johanne Mychael*, pastoor van *Eyberge*, vanwege de oorkonders, en van de buurlieden *Henrick van Diepenbroeke*, *Gert van Remen*, *Bernt van Vorden* en *Gaedert Oeveljonck*). Urkunden Ueberwasser no. 179.

20. 1446 aug. 1 (ipso die Petri ad vincula).

Helene van Schowenborch, abdis te *Vreden*, geeft toestemming⁺ tot de verkoop van het in no. 19 genoemde stuk land.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 180.

21. 1450 okt. 2 (des neesten vryedages na sunte Remigius dage des heligen bisscops).

Sweder, heer van *Vorst* en *Keppel*, ruilt zijn horige *Mette ten Nyenhues*, woonachtig te *Keppel*, met de kerk te *Nede* tegen *Ermgardt to Bynoirde*, vrouw van wijlen *Hernikes* (sic!) *to Bynoorde*. Hij bepaalt als volgt de door *Mette* te verrichten dienst: *als des vriedages vor mydtvasten* (te betalen) *up dat hoge altaer in der kerken to Nyede myt alsulken pen-nynck als sin ander hoerachtige lude doen.*

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 185.

22. 1451 jan. 2 (des daeghes nae Nije Jaeers daeghe).

Evert van Wijtman, rentmeester in *Zallant*, ruilt *Aleyt Wolter Lonijnghes dochter*, in vrijer echte aan de bisschop van Utrecht verbonden in de hof toe *Wije*, (met de kerk van *Neede*?) tegen *Gherbrijch Everdes dochter*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 186.

23. 1476 juni 3 (datum feria secunda post festum Penthecostes in opida Ghoir).

Johan Stick verklaart schuldig te zijn aan *Johanne ter Leghe*, pastoor te *Niede*, 50 Rijnse goudguldens en 4 molder rogge, Bocholter maat, en verpandtdaer voor zijn (niet genoemde) goederen en renten. Getuigen heer *Hinrick Lambertinck*, kapelaan te *Niede*, *Dirrick Koninck*, *Johan ten Bussche* en *Johan Dop*.

Perk., met afgesleten zegeo. Urkunden Ueberwasser no. 221.

24. 1485 juni 25 (op saterdach na sunte Johans dach nativitatis Baptiste).

Gijsbert, heer tot *Bronchorst* en *Borcloe*, doet uitspraak in het geschil tussen *Johan ter Leghe*, pastoor te *Nede*, en *Johan ten Lusenkate*, priester en *verwarre* van de kapel te *Ghelseler*, over het erf *Stenfordt*, gelegen in de heerschap *Borcloe* en het kerspel *Nede*. Het erf en de beide daaruit gestichte missen blijven bij de kapel, met een uitzondering van een *hoymaite genant der Acher homaytken*, behorend bij genoemd erf en gelegen *by onsen hoymaden to Neden*, die de pastoor toekomt. De priester van de kapel dient verder jaarlijks op St. Maarten in de winter 1 gouden Rijnse gulden uit genoemd erf af te dragen aan de pastoor.

Perk., met zegels van de heer van Bronkhorst en van *Ffrederick van den Grotenhuys* en *Johan Stycke* namens de erfgenamen van *Gelseler*. Urkunden Ueberwasser no. 235.

25. 1490 mei 11 (up dinxdach post Cantate).

Johan van Bermetloe, *Ffrederyck van Bermetloe*, *Derick van Beloe* en *Albert van der Hoeven* stichten, met hulp van de gezamenlijke erfgenamen van het kerspel *Nyede*, in de kerk aldaar op het altaar van Maria een eeuwige mis ter ere van Maria, Anna en Antonius. Zij (die zich ook noemen *wy erberen haveluede voirs.*) geven voorschriften aan de vikaris heer *Reyner Bernds sonne*.

Papier, met vier zegels (waarvan drie beschadigd). Urkunden Ueberwasser no. 243.

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

26. 1497 okt. 27 (in vigilia Symonis et Jude apostolorum).

Johannes Stael, kanunnik en thesaurier van de Domkerk te Münster en aartsdiaken van de kerk te *Nede*, institueert de priester *Philippus Korte* als pastoor van de kerk te *Nede*.

Perk., met beschadigd zegel. Urkunden Ueberwasser no. 256.

27. 1506 mrt. 31 (op dinxdaich post Judica me Deus).

Ghert van Voerden, richter te *Borckelloe*, oorkondt dat *Henrick Splynter* en zijn vrouw *Agatha van den Groetenhuijs* verkocht hebben aan *Philippus de Koerte*, pastoor te *Nede*, een jaarlijkse rente van 5 molder rogge uit hun erf en goed *Groetenhuijs*, en hun overige goederen, gelegen in het kerspel *Neede*, buurschap *Gelseller*. De rente dient betaald te worden op Cathedra Petri in de winter. Borgen: *Aelbert van der Hoeven Johansz.* en *Henrick van Berck*.

Perk., met zegels van de richter, de keurnoten *Evert van Coellen* en *Derick van Geynt*, en van *Splynter*. Urkunden Ueberwasser no. 264.

28. 1518 febr. 3 (op sunte Blasii daghe).

Mette van den Berghe, vrouwe tot *Bronckhorst* en *Borckloe*, weduwe, verkoopt aan *Philips de Korte*, pastoor te *Nede*, een rente van 4 molder rogge, jaarlijks te betalen op St. Maarten in de winter, uit haar erf en goed *dye Wennynckmolle* in het kerspel *Nyede*; de koopsom is voldaan aan *Wolter van Duynen*, rentmeester.

Perk., met beschadigd zegel. Urkunden Ueberwasser no. 265.

29. 1520 aug. 21 (actum Monasterii in conventu Transaquas ante fenestram locutorialem).

Notarieel instrument over de benoeming door *Ida van Merveld*, abdis van het klooster Ueberwasser, in het bijzijn van andere kloosterlingen, van *Henricus Voss* als pastoor van de St. Caecilia kerk te *Nede* als opvolger van de overleden *Philippus Korthe*.

Perk., met notarismark. Urkunden Ueberwasser no. 284.

30. 1520 aug. 22 (actum Monasterii).

Theodoricus Ketteler, kanunnik en thesaurier van de Domkerk te Münster en aartsdiaken van de kerk te *Nede*, institueert *Henricus Voss* als pastoor van de St. Caecilia kerk te *Nede* als opvolger van *Philippus Kortthe*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 285.

31. 1520 sept. 15 (actum Monasterii).

Henricus Veirinck, sigillifer en vicarius in spiritualibus generalis van bisschop *Ericus* van Münster, bevestigt de ruil van prebenden tussen *Johannes tor Mollen*, vikaris van het altaar van St. Anna te *Warendorf*, en *Henricus Voss*, vikaris van de Domkerk te Münster en rektor van de parochiekerk te *Nede*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 286.

32. 1521 febr. 18 (opten maenndach post Invocavit).

Mitte van den Berghe, vrouwe tot *Bronckhorst* en *Borckelloe*, weduwe, verkoopt aan heer *Paeschen Wilkens*, pastoor te *Grolle*, *meyster Bernt Wilkens*, pastoor te *Geysteren*, en heer *Bernt Sloesen*, vikaris te *Borckloe*, exekuteurs-testamentair van wijlen *Philippus Kortten*, pastoor te *Nyede*, een rente van 5 molder rogge, jaarlijks te betalen op St. Maarten in de winter, uit een stuk land *genant dye Zelbraick in den kerspell van Nyede geleghen, streckende sich beneven den voitpat nae der wedemen toe beneven in der Borckelsche maete*. De rente is voor het stichten van twee missen op het altaar van het H. Kruis en van een jaarlijkse memorie in de kerk te *Nyede* en dient tot aflossing van een gelijke

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

legatering aan *Arnoldus van der Becke*, waarvan de koopprijs gebruikt is voor de betaling van *des haevess toe Lyntfelde*.

Perk., met beschadigd zegel. Urkunden Ueberwasser no. 288.

N.B. Vgl. L.S. III, 2 reg. 913.

33. 1527 okt. 15 (actum Monasterii ante fenestram praelocutorialem conventus Transaquas).

Notarieel instrument waarin mag. *Johannes tor Mollam*, doctor in het geestelijke recht, deken van de Ueberwasser-kerk te Münster en pastoor van de St. Caecilia kerk te *Nede*, afstand doet van genoemde kerk in handen van *Ida van Merveld*, patrones van deze kerk en abdis van het klooster Ueberwasser.

Perk., met notarismark. Urkunden Ueberwasser no. 293.

N.B. Vgl. no. 37.

34. 1554 juli 11

Mandaat van de officiaal te Münster, waarin hij de pastoor te *Nede* en andere geestelijken opdracht geeft aan gravin *Maria*, weduwe van *Jost*, graaf tot *Brunckhorst* en heer tot *Borckelo*, en haar ambtenaren te verbieden zich te bemoeien met het bezit van het klooster Ueberwasser te Münster, met name *in et ad curias sive mansos appellatos de Hof tho Nedem und dat guede Laessbecke*; dit op straffe van 1000 Rijnse goudgulden en exkommunikatie.

Perk., zegel verloren. Urkunden Ueberwasser no. 366.

35. 1555 mei 13 (des manendages na den sondach Cantate).

Woltert die Rode van Hekeren, richter tot *Borckelo* namens gravin *Maria*, geboren gravin van *Hoya* en *Broeckhusen*, weduwe en regentes van het graafschap *Brunckhorst* en de heerschap *Borckelo*, oorkondt dat *Derick van Brabecke* en zijn vrouw *Anna* verklaren schuldig te zijn aan de pastoor en de vikarieën in de kerk te *Nede* een jaarrente van 12 Hornse gulden, te betalen allereerst uit hun erve en goed *Larinck*, gelegen in het kerspel *Neden*, buurschap *Lochuesen*, en daarna uit hun *huese ind hoeve binnen Eibergen tusschen Aleidt Kremers ind Berndt ten Olminckhoeves hueseren gelegen*, met een terugkooprecht van 240 gld.. Deze rente was door de vroegere pastoor *Johan ter Lege* bestemd voor een eeuwige mis op het H. Kruis-altaar.

Perk., met zegels van de richter en de keurnoten *Gerth Goeker* en *Johan van Lotthem*. Urkunden Ueberwasser no. 368.

36. 1555 juli 12

Gelijk mandaat als onder no. 34.

Perk., zegel verloren. Urkunden Ueberwasser no. 367.

37. 1556 okt. 28 (actum Monasterii in conventu Transaquas ante fenestram locutorialem, vulgariter „vor der kleinen Kollen”).

Notarieel instrument over de verlening door *Ermgardis Schenckinck*, abdis van het stift Ueberwasser te Münster, van de parochiekerk van St. Caecilia te *Nede*, vrijgekomen door de dood van *Johannes tor Mollen*, aan de priester *Stephanus Tuttell*.

Perk., met notarismark en zegel. Urkunden Ueberwasser no. 370.

38. 1556 okt. 31 (actum Monasterii).

Theodericus Ketteler, kanunnik en thesaurier van de Domkerk te Münster en aartsdiaken van de parochiekerk te *Nede*, institueert de nieuw benoemde pastoor aldaar, *Stephanus Tuttell*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 371.

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

39. 1556 nov. 9

Notarieel instrument over de inbezitting van de parochiekerk van St. Caecilia te *Nede* door de priester *Jaspar van Bidem*, gemachtigde van de priester *Stephanus Tuttell*.
Perk., met notarismark. Urkunden Ueberwasser no. 372.

40. 1558 juni 8

De officiaal te Münster oorkondt dat *Stephanus Tuttel* uit *Attendorn*, pastoor van de St. Caecilia kerk te *Nede*, *Bitter van Raesfeld*, kanunnik en thesaurier van de Domkerk te Münster, en *Michael Roperti*, deken te Ueberwasser, benoemd heeft tot zijn exekuteurs-testamentair.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 393.

41. 1561 apr. 28

Wolter die Roede van Hekeren, richter tot *Borckeloe* namens gravin *Maria* tot *Hoya* en *Brookhuisen*, weduwe en regentes van het graafschap *Bronckhorst* en de heerschap *Borckeloe*, oorkondt dat *Dirck to Develde* en zijn vrouw *Anna* aan *Stephanus Thutel*, pastoor te *Nede*, verkocht hebben een jaarrente van 4 Rijnse goudgulden uit hun helft van het goed *Volckerinck*, gelegen in het kerspel *Geesteren*, buurschap *Hure*, met recht van terugkoop.

Perk., met zegels van de richter en de gerichtslieden *Arent van Trier* en *Jan Schepinck*. Urkunden Ueberwasser no. 408.

42. 1571 okt. 31 (actum Monasterii in conventu Transaquas).

Notarieel instrument over de benoeming door *Godesta Vincke*, abdis van het stift Ueberwasser te Münster, van *Baltasar van Westerholt*, kapelaan aan de kerk van Ueberwasser, tot pastoor van de parochiekerk van St. Caecilia te *Nede*, vrijgekomen door de dood van *Stephanus Tuttell*.

Perk., met notarismark en zegel van de abdis. Urkunden Ueberwasser no. 450.

43. 1571 okt. 31

Notarieel protocol waarin *Balthasar van Westerholt* belooft van de kerk te *Nede* alleen afstand te doen in handen van de abdis van het stift Ueberwasser.

Papier, met notarismark, in duplo. Een ex. met eigenhandige ondertekening van Van *Westerholt*. Urkunden Ueberwasser no. 451 en 452.

44. 1571 nov. 13

Bitter van Raesfeld, thesaurier van de Domkerk te Münster en aartsdiaken van de kerk te *Nede*, institueert de priester *Balthasar van Westerholt* als pastoor aldaar.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 453.

45. 1571 nov. 28

Notarieel instrument over de installatie van *Balthasar van Westerholt*, pastoor te *Nede*, in zijn parochiekerk.

Perk., met notarismark. Urkunden Ueberwasser no. 454.

46. 1572 apr. 19

Mandaat van de officiaal te Münster aan de rektoren te *Nede*, *Geisteren* en *Eibergen*, in de zaak van de abdis van Ueberwasser kontra de graaf van *Styrum* over het pastoraat te *Nede*.

Met een transfix van 1572 nov. 15 (herhaald mandaat).

Perk.. Urkunden Ueberwasser no. 455a.

**NEEDE - Regesten van oorkonden uit het archief van het
Stift Ueberwasser te Münster - Periode 1299-1613**

47. 1578 okt. 22 (actum Monasterii in conventu Transaquas).

Notarieel instrument over de benoeming door *Elisabeth van Hoete*, abdis van het stift Ueberwasser te Münster, van *Hermanus Gerlaci*, vikaris aan de Domkerk te Münster, tot pastoor van de St. Caecilia kerk te *Nede* in plaats van de overleden *Balthasar van Westerholt*.

Perk., met notarismark en zegel van de abdis. Urkunden Ueberwasser no. 465.

48. 1579 okt. 31 (actum Monasterii in ecclesia Transaquas).

Notarieel instrument waarin *Hermanus Gerlaci*, pastoor te *Nede*, *Michael Ruperti*, deken van de kerk van Ueberwasser, en twee andere geestelijken machtigt de kerk te *Nede* op te dragen aan de abdis van het stift Ueberwasser.

Perk., met notarismark. Urkunden Ueberwasser no. 469.

49. 1585 febr. 25

Revers van *Reinhard van Raesfelt zum Romberg*, drost te *Borckelo*, wegens de door *Elisabeth van Hoete*, abdis van het stift Ueberwasser te Münster, aan zijn zoon *Rudolf van Raesfelt* verleende parochiekerk te *Nede*.

Papier, met eigenhandig onderschrift en opgedrukt zegel. Urkunden Ueberwasser no. 476.

50. 1595 dec. 20

Elisabeth van Hoithe, abdis van het stift Ueberwasser te Münster, presenteert aan *Johannes van Velen*, thesaurier van de Domkerk te Münster en aartsdiaken van de kerk te *Nede*, de priester *Johannes Rhemmen* als pastoor te *Nede* in plaats van de overleden *Johannes van Merveldt*.

Papier. Notarieel afschrift. Urkunden Ueberwasser no. 487.

51. 1595 dec. 20

Notarieel protocol waarin *Johannes Rhemmen*, pastoor te *Nede*, belooft van deze kerk alleen afstand te doen in handen van de abdis van het stift Ueberwasser.

Papier, met notarismark en eigenhandige ondertekening van Rhemmen. Urkunden Ueberwasser no. 488.

52. 1613 juli 5

Ida van Vorden, abdis van het stift Ueberwasser te Münster, benoemt de priester *Andreas Warnsingk* als pastoor van de St. Caecilia kerk te *Nede* als opvolger van de vertrokken *Adam van Eijck*.

Perk., met zegel. Urkunden Ueberwasser no. 548.

NOTEN

¹ Alle oorkonden zijn in originali overgeleverd, uitgezonderd no. 50. De relevante eigenamen en letterlijk geciteerde passages zijn kursief gedrukt.

² Biezebeek, buurschap Olden Eibergen.

³ *Dyderic van Baec* en *Henric van Marhulze*.

⁴ Nml. als eigenares van het markerichterschap.

Nadere toelichting

Dit artikel is met toestemming van de auteur, de heer J.G. Smit, overgenomen uit de publicatie van "Gelre - Vereeniging tot beoefening van Geldersche Geschiedenis, Oudheidkunde en Recht - Bijdragen en Mededelingen - deel LXVII - Jaargang 1973" (paginanummers 39 t/m 46).